

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Tredie Brev til en højvelbaaren Herre. 1743

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 240. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg12-shoot-idm140252801074768/facsimile.pdf> (tilgået 14. maj 2021)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

DET TREDIE BREV

rensede den middelalderlige Surdej og helbrede de Vildfarelser den Tids Taagetænkning havde skabt. For der er endnu meget at reformere. Man har jo kun stynet Vildfarelserne, ikke rykket dem op med Rode. De Universiteter der stammer fra Middelalderen trænger til Forbedringer, saa at Videnskaberne kan dyrkes med mindre Postyr og større Nytte. De Akademier der i den sidste Tid er blevet grundlagt i Frankrig og England viser at det er nødvendigt at lave om paa det hele. Deres Love staar i Modsætning til Lovene ved de Universiteter hvor de unge studerende skal sværge ved deres Lærers Ord, hvor man ikke faar uddannet og forbedret sin Tanke, men snarere fordærvet sin Smag, og hvor man lærer en Masse som man snart efter skal have Ulejlighed med at glemme igen. De der strømmer til Universiteterne som til Markeder for gavnlig Viden, kommer tilbage belæssede med alt muligt Kram. De er nok mere lærde, men ikke bedre eller mere kultiverede; for deres gamle Fordomme er snarere taget til end taget af, og det er ellers det der bør være Forskellen mellem studerede Folk og Manden paa Gaden. De gamle Fordomme maa udryddes og Studenternes Hjerner maa renses fuldstændig før man lægger Lærdom paa dem. Hvis man ikke sørger for dette, saa tror de at intet er sandt, med mindre de kan henføre det til den Trosretning de engang i Fortiden har sluttet sig til.

Man ser altsaa at det kun er paa Grund af nogle Vittigheder som findes hist og her i mine Skrifter at man uforskyldt har anklaget mig for at hade al Videnskabelighed. Men mit Slid og Slæb, de mange Værker jeg har udgivet og de Præmier jeg har udsat for at faa andre til at skrive tyder da snarere paa Interesse end paa Ligegladhed, snarere paa Ærbødighed end Foragt. De der tror jeg skriver for Pengenes Skyld tager Fejl. Jeg har nemlig faaet Tilbud om andre Beskæftigelser hvor jeg med mindre Besvær kunde have skaffet mig flere Penge; og den Omhu jeg har udarbejdet mine Værker med viser klart nok at jeg ikke har skrevet af Lyst til at tjene Penge. Jeg har givet Slip

SELVPORTRÆT

paa de mest lukrative Indtjeningsmuligheder, fordi jeg mente at de vilde ligge i Vejen for mit Skriveri; for efter min Mening er al den Tid spildt som ikke bliver anvendt paa bogligt Arbejde.

Trods al denne brændende Trang til Studeringer er det dog som om jeg ikke har faaet udrettet noget som helst; og selv om der er nogle der siger at jeg er flittig, mener jeg dog selv at jeg har været frygtelig doven. Hvis man skal sammenligne mig med andre, som er Kraftmænd, saa maa jeg rødme over min egen Søvnighed og Dorskhed. De evindelige Sygdomme der plager mig er en Bremse paa min Arbejdslyst. Det er især Hovedpine der faar mig til at indstille Arbejdet. Hovedpine er en Gene for alle Mennesker, men mest for Folk der giver sig af med litterært Arbejde. Da vi Mennesker alligevel ikke kan undgaa Sygdomme vilde jeg, hvis det stod i min Magt at fordele dem, overlade Hovedpinen til Kvinder og Mennesker der ikke har Hjernearbejde, eller til daarlige Forfattere, som her er en ubehageligt stor Mængde af.

Hvis jeg har gjort noget rosværdigt inden for Litteraturen, saa er det at jeg har bestræbt mig paa at bekæmpe Smagen for det banale og det pedantiske. Jeg fik tidligt Kendskab til fransk og engelsk Litteratur og forsøgte at udtrykke mig elegant frem for at skrive lærd. Og jeg kan sige uden at prale at jeg næsten er den første her til Lands som i Stedet for tørre og rodede Annaler har skrevet ganske velordnede Historiebøger; og Interessen for Moral-filosofi, som hidtil har ligget under Mulde her i Norden, har jeg saa at sige opvakt fra de døde. Der er nogle der anerkender dette og roser mine Forsøg. De undrer sig bare over at jeg, en aldrende, sat og sygelig Mand, forfalder, som de siger, til Barnagtigheder og prøver mine Kræfter paa humoristiske Digte og muntre Komedier. Men det er netop mine fysiske og psykiske Sygdomme der tvinger mig til at beskæftige mig med den Slags som en Slags Medicin. Jeg vil forøvrigt ikke fraraade andre at prøve det samme Lægemiddel. Der var engang en Mand der be-